

INSPIRATIELIJST

Leermiddelen Nederlands voor anderstalige kleuters

Deze materialen zijn te ontlene in
docAtlas Antwerpen en Turnhout

**THOMAS
MORE**

Inhoud

1. ALGEMENE LESMETHODES	2
2. IDEEËNBOEKEN	5
3. WERKVORMEN	10
4. MONDELING TAALGEBRUIK	14
5. VOORBEREIDEND LEZEN EN SCHRIJVEN	16
6. EXTRA OEFENMATERIAAL – REMEDIËRING	20
7. KINDVOLGSYSTEMEN EN TOETSEN	22
8. DIDACTISCHE ACHTERGRONDLITERATUUR	24

1. Algemene lesmethoden

Basismappen: ontwikkelingslessen voor groep 1 en 2 in het basisonderwijs (NL) en kleuteronderwijs (Vlaanderen) / Huizinga-Meeske; Huizinga. - Noordhorn: Leskist.nl, 2007.

Vindplaats Antwerpen: TAAL 1.2.1 basi

Een serie waarmee thematisch werken met kleuters echt praktisch vorm krijgt en waarvan de losse delen ook voor projectmatig gebruik zeer geschikt zijn. De inhoud van elke map is overzichtelijk ingedeeld volgens de kernactiviteiten van de basisonwikkeling: Gespreks- en taalactiviteiten, Spelactiviteiten, Reken- en wiskundeactiviteiten, Lees- en schrijfactiviteiten, Constructieve activiteiten. Vele tips, suggesties voor inrichting van de hoeken en kant-en-klare kopieerbladen maken de Basismappenserie praktisch werkbaar en flexibel inzetbaar.

Dag Pompom! taalmethode voor de 3de kleuterklas / Geudens; Ploeg-Feenstra, van der; Pecht; Wulp, van der; Elsacker, Van; Verhoeven; Tacken; Noë; Kerkhoven, Van; Groot-Ketelaars. - Antwerpen: Zwijsen, 2016

Vindplaats Antwerpen: TAAL 1.2.1 dagp

Dag Pompom! is de nieuwe schatkist voor de derde kleuterklas. Leren en ontdekken in een leuke en rijke leeromgeving, waarbij kleuters op hun eigen niveau en op een eigentijdse manier worden uitgedaagd. Deze nieuwe totaal methode voor de 3de kleuterklas omvat alle leer- en ontwikkelingsgebieden en is afgestemd op de nieuwste leerplannen. Dag Pompom! biedt volop ruimte voor flexibiliteit en eigen invulling. De methode is opgebouwd rond 12 ankers, met elk een vaste en herkenbare structuur. Per anker is er ruimte voor eigen activiteiten en differentiatie. Je kunt ook eigen ankers toevoegen aan de methode. De 12 ankers voor de 3de kleuterklas zijn verdeeld over 3 perioden.

Fototaal : taalonderwijs aan zeer moeilijk lerende kinderen : deel 1 / CED-Groep. Unit Onderzoek & Ontwikkeling [Rotterdam]. - Lochem: edu-desk, 2009.

Vindplaats Antwerpen: TAAL 1.2.1 foto

Fototaal is een taal/leesmethode voor leerlingen die zeer moeilijk leren. De kracht van de methode zit hem in de foto's. De leerkracht geeft les op 3 niveaus die aansluiten bij zijn groep leerlingen en maakt daarvoor gebruik van niveaukaarten waarop concrete doelen en didactische aanwijzingen staan. Fototaal deel 1 biedt tien boeiende projecten voor kleuters. Elk project bestaat uit uitdagende taalactiviteiten rondom een thema. Voorbeelden van thema's zijn: planten en dieren, in huis, mijn sociale omgeving en in het verkeer. Fototaal deel 1 bevat verder lesactiviteiten voor het voorbereidend lezen. De leerlingen leren bijvoorbeeld om het eerste woord van een zin te herkennen, kijken naar plaatjes en benoemen verschillen en plakken woorden aan elkaar. Spelenderwijs werken de kinderen aan vaardigheden die later bij het lezen nodig zijn.

Matti en Mona kleuter / De Caigny, L.; Van Royen, L.. - Brugge: Die Keure, 2023. - Doos - ISBN: 978-90-486-4750-7.

Vindplaats Antwerpen: TAAL 1.2.2 matt | Vindplaats Turnhout: TAAL 1.2.2 matt

Matti en Mona kleuter is een multimediaal pakket om anderstalige kleuters op een efficiënte manier de eerste stappen te laten zetten in het Nederlands. Matti en Mona kleuter kan ingezet worden in een onthaalklas, maar kan ook perfect functioneren in andere situaties waarin je gefocust basistaal wilt aanbrengen en oefenen ter ondersteuning van de klasleerkracht bij taalzwakke kleuters. Omdat er verschillende niveaus voorzien zijn, is de methode inzetbaar bij alle kleuters, van de jongste tot de oudste kleuters. De kleuters maken zich samen met Matti en Mona de woordenschat en het maken van zinnen op een speelse manier eigen. De aanpak van Matti en Mona kleuter is gebaseerd op de TPR-methode (Total Physical Response) van James Asher om een tweede taal verwerven. De methode vertrekt van de manier waarop kinderen hun moedertaal verwerven, namelijk leren al doende. De kleuters maken zich het Nederlands eigen door te luisteren, te handelen, ervaringen op te doen, spelletjes te spelen en zelf te benoemen en te vertellen. Elk woord heeft een bijhorende kleur volgens woordsoort, gebaseerd op de kleurcodes uit "Zien is snappen".

Minimaal maxitaal : een boek vol talige tips bij routines in de onthaalklas en eerste kleuterklas / Boeckx; Bogaert; Bylois. - Antwerpen: Garant, 2012. - 118 p.. - ISBN: 978-90-441-2921-2.

Vindplaats Antwerpen: TAAL 1.2.2 mini | Vindplaats Turnhout: TAAL 1.2.2 mini

Voor het eerst naar school gaan is voor een kleuter een nieuwe ervaring. Hij moet leren leven in een groep van kinderen, zich aanpassen aan onbekende situaties, omgaan met vreemde volwassenen. Er duiken ook verschillende routines of gewoonten op binnen die specifieke schoolstructuur. Routines zijn krachtige leermomenten, omdat ze een belangrijk aandeel hebben in de schooldag en nauw aansluiten bij de behoeften en de ontwikkeling van een jonge kleuter. Bovendien zijn het dé momenten bij uitstek om een rijk en begrijpelijk taalaanbod aan te bieden, spreekansen en spreekruimte te creëren en veel individuele feedback te geven. En ze vormen de uitgelezen kans om te communiceren met ouders en hen te betrekken bij het klasgebeuren. Het loont dus meer dan de moeite om routines zinvol en betekenisvol in te vullen in functie van het welbevinden, de ontwikkeling en de taalverwerving van een jonge kleuter. Om dit te realiseren reikt dit boek inspirerende ideeën aan rond dagelijkse routines.

Maximaal megataal : Een boek vol tips voor meer taal, meer denken en meer onderwijstijd in de tweede en derde kleuterklas / Algoet. - Antwerpen: Garant, 2016. - 140 p.. - ISBN: 978-90-441-3430-8. –

Vindplaats Antwerpen: TAAL 1.1 maxi | Vindplaats Turnhout: TAAL 1.1 maxi

Maximaal Megataal: Een boek vol tips voor meer taal, meer denken en meer onderwijstijd in de tweede en derde kleuterklas. De lang verwachte opvolger van Minimaal Maxitaal: Een boek vol talige tips bij routines in de onthaalklas en de eerste kleuterklas. Kleuters met een sterk ontwikkelde taal- en denkvaardigheid kennen meer schoolsucces dan minder vaardige klasgenootjes. Om alle kleuters van de tweede en derde kleuterklas maximale ontplooiingskansen te schenken op het vlak van taal- en denkvaardigheid, voorziet Maximaal Megataal in een handig kader: de taal-denkhand. Naast de taal-denkhand biedt Maximaal Megataal ook inspiratie om negen routines en activiteiten die dagelijks of vaak terugkeren, zoals het onthaal, het keuzemoment en het fruitmoment krachtiger bij de ontwikkelingsbehoeften van de vier- en vijfjarigen te laten aansluiten. De keuze voor deze negen momenten is gebaseerd op recent onderzoek in Vlaanderen en Brussel.

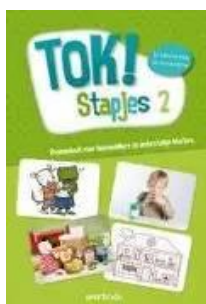

Tok! Taalontwikkeling Kleuters: tweede kleuterklas / Durieux; Neiryck; Ongenaert. - [S.l.]: Altiora Averbode, 2009.. - (Nellie & Cesar). - ISBN: 978-90-317-2766-7. - ISBN: 978-90-317-2906-7

Vindplaats Antwerpen: TAAL 1.2.1 tok | Vindplaats Turnhout: TAAL 1.2.1 tok

De nieuwe taalontwikkelingsmethode TOK! is opgebouwd rond 25 thema's. Per thema is voor elke leeftijdsgroep een dominante woordenschat bepaald op basis van wetenschappelijke gegevens en praktijkervaringen van Vlaamse ervaringsdeskundigen.

Voor taalvertraagde en Nederlandsonkundige kinderen is ook een superdominante woordenschat geselecteerd, die vooral gericht is op school- en instructiemateriaal. Deze woordenschat wordt verwerkt en spelenderwijs geoefend in verhalen, poppen(kast)spelen, dramatisaties, versjes, liedjes, taalspellen ... Het aanbod is vooral gericht op spreken en luisteren, en omvat zowel stimulerende als remediërende activiteiten. De kleutertijdschriften Dopido, Dokadi en Doremi sluiten aan bij de methode en bieden extra mogelijkheden voor actieve verwerking van de thema's. Voor elke klas is er één map met de handleiding, de woordenschat, de 25 uitgewerkte thema's en een cd-rom.

Tok! Stapjes 2 : bronnenboek voor taalzwakkere en anderstalige kleuters : tweede en derde kleuterklas / Durieux; Bleekere, De; Hendrickx. - Averbode: Altiora Averbode, 2012. - 172 p. (bronnenboek) + 40 praatplaten en stappenplannen. - (Nellie & Cesar). - ISBN: 978-90-317-3548-8.

Vindplaats Antwerpen: TAAL 1.2.2 tok | Vindplaats Turnhout: TAAL 1.2.2 tok

TOK! Stapjes 2 bevat aanvullend materiaal voor taalzwakkere en anderstalige kleuters van 2e en 3e kleuterklas. Dezelfde onderwerpen als in Tok-stapjes 1 komen aan bod, maar uitgewerkt op niveau van de doelgroep. De nadruk ligt op het verwerven van een beperkte basiswoordenschat die kleuters moeten kennen en kunnen gebruiken om zich veilig te voelen en goed te functioneren in hun klasomgeving. Daaraan wordt gewerkt via een rijke belevende waarneming en gevarieerde taalactiviteiten. Daarnaast komen in de 12 thema's ook andere leergebieden aan bod Nederlands, wiskundige initiatie, wereldoriëntatie, muzische vorming, lichamelijke opvoeding), zodat kleuters ook voor die domeinen de noodzakelijke basis verwerven. Er zijn gemiddeld 5 activiteiten per thema: Taalactiviteiten gericht op de

(super)dominante woordenschat blijven essentieel. Alle belangrijke domeinen van het Nederlands (luisteren, spreken, lezen, schrijven, taalbeschouwing) komen aan bod (in spelvorm). Muzische activiteiten dragen bij tot het verwerven van de streefwoordenschat en communicatetaal. Ze bieden ook mogelijkheden om wiskundige termen functioneel te gebruiken. Huishoudelijke activiteiten geven aanleiding tot het functioneel gebruiken van wiskundige terminologie en het verwerven van wiskundige begrippen. Bewegingsactiviteiten dragen bij tot het verwerven van meetkundige begrippen, ruimtelijke oriëntatie en ruimtelijke structurering. Activiteiten techniek, waarbij kleuters door exploreren, experimenteren en gericht omgaan met materialen fundamentele begrippen en inzichten verwerven.

2. Ideeënboeken

Allemaal taal : taal ontwikkelen en stimuleren bij jonge kinderen / Govaert; Hostyn; Steverlynck; Daele, Van, Siska; Willockx, Dietlinde. - Sint-Niklaas: Abimo, 2014. - 149 p.. - (Praktijk & visie; 2014: 2). - ISBN: 978-94-6234-232-3. - ISBN: 894697201.

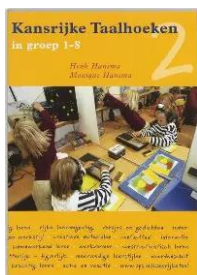
Vindplaats Antwerpen: TAAL 1.3.1 alle | Vindplaats Turnhout: TAAL 1.3.1 alle

Het boek 'Allemaal Taal' reikt werkmethodes, praktijkvoorbeelden en achtergrondinformatie aan om de taal van jonge kinderen te stimuleren. Tijdens het spel, op het verzorgingskussen of bij het eten. Het boek is gemaakt voor begeleiders in de kinderopvang of in de kleuterschool, en voor iedereen die jonge kinderen ondersteunt in hun ontwikkeling. Het handboek bestaat uit 3 delen: taalontwikkeling en -stimulering bij jonge kinderen: achtergrondinformatie; procesfiches: werkmethodes voor op de werkvloer; taalfiches: praktijkvoorbeelden in een ruime context geplaatst.

Draaiboek taalverwerving voor vier- en vijfjarige anderstalige of taalarme kleuters / Loooveren, van. - Turnhout: Van Loooveren, Leen, 2017. - 75 p..

Vindplaats Antwerpen: TAAL 1.3.1 draa | Vindplaats Turnhout: TAAL 1.3.1 draa

Dit werk omvat een draaiboek voor zorgleerkrachten of kleuterleidsters die anderstalige of taalarme vier- en vijfjarige kleuters willen begeleiden met de Nederlandse taalverwerving. Er worden 15 sessies omschreven die allemaal vertrekken vanuit de spiegelmethodiek. De spiegel blijkt een enorme verrijking te zijn voor het zelfbewustzijn, het welbevinden, het vertrouwen, de sociale interactie, het ontdekken, waarnemen, beleven en leren van abstracte begrippen. De sessies bouwen langzaam op, vertrekken vanuit het ik en behandelen thema's als lichaam, gevoelens, ruimtelijke en rekenbegrippen. De spiegelmethodiek zet in op welbevinden, herhaling en beleving als belangrijke voorwaarden voor het verwerven van taal.

Kansrijke Taalhoeken in groep 1-8. Deel 1 / Hansma, Monique. - Baarn : HB Uitgevers, 2001. - 228 p. - ISBN-10 90-5574-285-6

Vindplaats Antwerpen: TAAL 2.10.1 kans | Vindplaats Turnhout: TAAL 2.10.1 kans

Kansrijke Taalhoeken voor groep 1-8 werkt een aantal hoeken uit voor het zelfstandig leren in alle groepen van de basisschool. Per hoek komen systematisch aan de orde: doelgroep, inrichting, leeressenties, het gedrag van leerling en leerkracht, activiteiten en opdrachten.

Klein beginnen : taalactiviteiten voor kleine nieuwkomers : handleiding / Berg, van den; Dalhuisen; Hattink; Smit. - Rotterdam: CED-Groep, 2010. - 140 p.. - ISBN: 978-90-5819-285-1.

Vindplaats Antwerpen: TAAL 1.2.2 klei

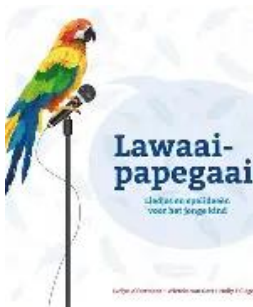
Bronnenboek met lesideeën voor taalactiviteiten met kleuters die de Nederlandse taal niet of nauwelijks beheersen. Het boek biedt 43 suggesties voor activiteiten die in de groep met de doelgroep leerlingen kunnen worden gedaan. De activiteiten sluiten aan bij 17 veelvoorkomende (kleuter)thema's. Ze zijn concreet en herkenbaar en zijn geplaatst in een betekenisvolle omgeving. Voorbeelden zijn kijken, nadoen, spelen aan de hand van filmpjes, rijmpjes en liedjes. Een activiteit neemt tussen de tien à twintig minuten in beslag en wordt stapsgewijs opgebouwd: van luisteren en nadoen via luisteren en zelf doen naar luisteren en zeggen. Door de opbouw kan iedere leerling op zijn eigen niveau aan bod komen.

Kom op, verhaal! De verhalenmethode Kleuters / Moons. - Antwerpen: Garant, 2007. - (De veerman bibliotheek; 1). - ISBN: 978-90-441-1952-7.

Vindplaats Antwerpen: TAAL 1.5.6 komo

'Kom op, verhaal!' is een methode om met de kleuters, leerlingen van de lagere school of in familieverband verhalen te maken. In de versie voor de kleuters wordt er een verhaal gemaakt samen met de leerkracht of begeleider. Dat kan klassikaal of in kleine groepjes. In de lagere school werkt het als een gezelschapsspel en kunnen leerlingen er in kleine groepjes zelfstandig mee aan de slag. Hoewel de methode gericht ontwikkeld is op niveau van kleuters en kinderen is ze ook voor jongeren en zelfs volwassenen heel bruikbaar. 'Kom op, verhaal!' leert kinderen verhalen verzinnen. Stuurkaarten vertellen hen iets over de structuur van het verhaal en stimuleren hen om verder te denken. Verhaal kaarten helpen hen op weg, maar ook niet meer dan dat. Hun fantasie en hun gevoel voor literaire kwaliteit doen de rest. De methode bevat 10 verhalen voor de kleuters en zes verhalen voor de lagere school als startmateriaal.

Lawaai-papegaai : liedjes en spelideeën voor het jonge kind / Dort, Van; Tellegen; Akkermans. - Amsterdam: SWP, 2018.. - ISBN: 978-90-8850-836-3.

Vindplaats Antwerpen: TAAL 1.9.3 lawa

Het boek Lawaai-papegaai bestaat uit liedjes, activiteiten, verhalen en een cd te gebruiken in het onderwijs aan kleuters. De samenstellers bedachten bij ieder thema een aantal gespreksvragen, activiteiten en verhalen die leerkrachten uit kunnen breiden en aan kunnen passen aan de situatie in hun groep. Lawaai-papegaai is geen methodiek, meer een bron van suggesties waaruit leerkrachten steeds weer ideeën kunnen putten.

Spelen met prentenboeken / Boxmeer, van; Dijk, van. - Rotterdam: Lemniscaat, 2017. - 154 p.. - ISBN: 978-90-477-0872-8.

Vindplaats Antwerpen: TAAL 1.5.1 spel

In Spelen met prentenboeken staan suggesties voor allerlei activiteiten: rekenen, taal, dans en beweging, muziek, beeldende vorming en spelletjes bij 22 prentenboeken. Een

inspiratieboek voor medewerkers in de kinderopvang, kleuterleerkrachten, ouders en iedereen die met prentenboeken aan de slag wil.

Spontaan spellen : bouw aan een stevige taalbasis bij het jonge kind / Odink. - Amsterdam: Boom, 2024. - 199 p.. - ISBN: 978-90-244-6817-1

Vindplaats Antwerpen: TAAL 1.6.1 spon | Vindplaats Turnhout: TAAL 1.6.1 spon

Spellen is belangrijk! Een goede lees- en schrijfvaardigheid maakt het leren van andere vaardigheden tijdens de schoolloopbaan makkelijker. Dit begint al bij spontaan spellen bij jonge kinderen. Diverse onderzoeken wijzen uit dat aandacht voor de spontane spelling van jonge kinderen winst oplevert, zowel op de korte als de lange termijn. Maar wat is spontaan spellen eigenlijk? En hoe pak ik dit aan bij mijn leerlingen? Dit boek geeft antwoord op deze vraag en legt uit waarom dit een belangrijk onderdeel is van ontluikende en beginnende geletterdheid. Het bevat praktische handvatten om met spontane spelling aan de slag te gaan. Spontaan spellen is voor de professional die werkt met jonge kinderen van twee tot zes jaar; van kleuterleerkrachten tot pedagogisch medewerkers op peuterspeelzalen of in de kinderopvang.

Sterker in taal door spel : over taalstimulering bij jonge kinderen / Bogers. - Etten-Leur: Pica, 2024. - 189 p.. - ISBN: 978-94-93336-26-1

Vindplaats Antwerpen: TAAL 1.1 ster

Dit boek begint met theoretische basis over taal- en spelontwikkeling bij het jonge kind. Daarna komen praktische uitwerking rond taaldenkgesprekken, rekentaal, executieve functies, TOS en omgaan met meertaligheid aan bod. Doelgroep zijn vooral jonge kinderen maar ook de mogelijkheden om door middel van spel het taaldenkniveau van iets oudere kinderen naar een hoger plan te tillen worden belicht.

Suus & Luuk : zomerboek / Baarda; Krommedam-Wiebertjes. - Emmeloord: Uitgeverij Creativiti B.V., 2015. - veelv.gepag.; bevat woordenlijst. - (Suus & Luuk; 2015: 1). - ISBN: 978-90-821424-1-9.

Vindplaats Antwerpen: TAAL 1.3.1 suus | Vindplaats Turnhout: TAAL 1.3.1 suus

In deze map neemt de tweeling Suus en Luuk je mee door het thema Zomer. Aan bod komt onder meer: naar het strand, buiten spelen, zwemmen, ijsje eten, waterpret, picknicken en op vakantie gaan. Spelenderwijs wordt een beroep gedaan op luisteren, praten, denken en doen met als doel de spraak- en taalontwikkeling te stimuleren. Deze map bevat oefensuggesties, kleurrijke illustraties en (zwart-wit)kopieerbladen. Specifieke aandacht is er onder andere voor: begrijpend luisteren, woordenschat en woordkennis, begrippenkennis (o.a. voorzetsels, tellen, tegenstellingen.), categoriseren, verwoorden en zinsvorming, taal-denkrelaties en verhaalopbouw. Gemaakt door logopedisten en direct inzetbaar voor iedereen die met taal bezig is. Het themaboek kan zowel in individuele setting als groepssetting ingezet worden.

Taal in de natuur : taalonderwijs voor het jonge kind / Prins; Hagenaar. - [S.l.]: Boom, 2024. - 95 p.. - ISBN: 978-90-244-6838-6

Vindplaats Antwerpen: TAAL 1.8.4 taal | Vindplaats Turnhout: TAAL 1.8.4 taal

Dat natuurbeleving goed is voor de motoriek en concentratie voor jonge kinderen, is bekend. Maar in hoeverre is natuur van belang voor taalontwikkeling? Onderzoekers van de Hogeschool Leiden, Thomas More Hogeschool en Erasmus Universiteit Rotterdam gingen met kinderen en hun juffen en meesters de natuur in om er te

spelen. En ontdekten wat een bron aan inspiratie dit is voor de taalontwikkeling van jonge kinderen. Een natuurlijke omgeving maakt ze spraakzamer en creatiever. Hoe jij dat in jouw lessen inzet, lees je in dit boek. Taal in de natuur reikt je de mogelijkheden aan van spelen in een natuurlijke omgeving. Een omgeving waar kinderen rijke taal horen én rijke taal leren gebruiken. Na een storm liggen overal takken en bladeren op de grond, in de lente zie je vanzelf bloemen opkomen, en soms landt er zomaar een lieveheersbeestje op je hand. Ga naar buiten en laat dat de inspiratie zijn voor je les. Je zult ervaren dat: - Kinderen meer zinnen en woorden gebruiken als ze buiten spelen. Als je met kinderen naar een natuurlijke omgeving gaat, merk je dat ze daar meer gaan praten. - Kinderen de natuur echt betrekken in hun spel en erover praten. Een struik wordt een huisje of misschien toch een kasteel? Dit praktische boek is voor de pedagogisch professional, leraar, meester of juf die werkt met kinderen van 2 tot en met 6 jaar.

Taalspelerbox / [s.n.]. - Mechelen: Vlaamse Dienst Speelpleinwerking vzw, 2014.

Vindplaats Antwerpen: TAAL 2.2.2 taal | Vindplaats Turnhout: TAAL 2.2.2 taal

De taalspelerbox werd ontwikkeld door de Vlaamse Dienst Speelpleinwerken om animatoren op de speelpleinen concreet te helpen om aan de slag te gaan met meertaligheid. Taalstimulering en spelen gaan hand in hand. De sleutel ligt voor de VDS bij de interactie tussen begeleider en kinderen. Met behulp van een kaartspel kunnen begeleiders tijdens de voorbereiding van hun activiteiten denken aan taalstimulering. Verder bevat de taalspelerbox een poster met 10 concrete tips, enkele pictogrammen, een handpop met spelsuggesties en DNA-brochure 26 met achtergrond en concrete tips.

Welkom : onthaaltaal voor peuters en kleuters / Man, De; Durieux; Hendrickx; Lunenburg, van; Brabandt, Van; Marynissen. - Averbode: Averbode, 2017. - handleiding (39 p.), zoekboekje, memory-spel (48 kaartjes, spelregels), 215 woordkaartjes, 56 A4-prenten, 7 A3-prenten.

Vindplaats Antwerpen: TAAL 1.2.2 welk | Vindplaats Turnhout: TAAL 1.2.2 welk

'Welkom' is er voor peuters en kleuters (2,5 tot 6 jaar) die voor het eerst in aanraking komen met het Nederlands of die nog veel moeite hebben met onze taal. Het pakket, met materialen voor thuis én voor in de klas, brengt de basiswoordenschat aan die kleuters vanaf de eerste dag nodig hebben. In thematische prentverhalen, woordkaartjes, zoekprenten en (digitaal) spelmateriaal maken de kinderen kennis met Elias (3 jaar) en Sara (5 jaar). Elias en Sara zijn broer en zus. Ze vertellen elk wat ze thuis en op school meemaken. Zo breiden de kinderen hun Nederlandse woordenschat uit met woordjes die ze elke dag op school kunnen gebruiken.

Woorden in beeld : taal leren door associatie / Loman; Sarens. - Averbode: Uitgeverij Averbode, 2022. - 20 beeldplaten met handleiding. - ISBN: 978-2-8081-3046-2.

Vindplaats Antwerpen: TAAL 1.3.2 woor | Vindplaats Turnhout: TAAL 1.3.2 woor

Met Woorden in beeld werken kleuters op een speelse manier aan hun taalontwikkeling. De thema's sluiten aan bij hun brede leefwereld (bv. sorteren, wielen, de afwas ...) en hebben aandacht voor differentiatie en diversiteit. Op de 20 kleurrijke praatplaten (A3) komen tal van beeldassociaties aan bod. Met behulp van de beelden leren je kleuters de juiste woorden en breiden op die manier hun woordenschat uit. Ze leren de woorden ook te gebruiken in zinnen. Op de platen vind je verschillende soorten woorden: Minder frequente alledaagse woorden (bv. dit is een leeg station) Schoolse taal (bv. de trein rijdt rechtdoor) Vaktaal (bv. het spoor is kapot) En verschillende woordsoorten: zelfstandige naamwoorden, werkwoorden, bijvoeglijke naamwoorden, bijwoorden ...

Woordenschatjes : talig met talenten in de kleuterklas / Taverniers; Michiels; Vandenbroucke; Janssens. - Brussel: Politeia, 2015. - 170 p.. - ISBN: 978-2-509-02416-9.

Vindplaats Antwerpen: TAAL 1.3.1 voor | Vindplaats Turnhout: TAAL 1.3.1 voor

"Woordenschatjes" geeft aan hoe leerkrachten talenten van kleuters en taalvaardigheid hand in hand kunnen laten gaan. Het eerste hoofdstuk behandelt talentontwikkeling en woordenschatverwerving. In het tweede hoofdstuk worden de 7 talenten met hun bijhorende basisleerervaringen en basiswoordenschat aangereikt. Het derde hoofdstuk biedt verschillende evaluatiemogelijkheden. Het vierde hoofdstuk tenslotte duikt in de praktijk: er worden 14 praktijkvoorbeelden gepresenteerd waarbij wordt ingezet op woordenschat bij de kleuter vertrekkend vanuit een talentgericht aanbod. Bij het pakket horen 7 fiches waarin per talent de bijhorende basiswoorden en leerervaringen opgesomd worden om de leerkracht te ondersteunen bij het creëren van talige en uitdagende leersituaties.

Woordjes leren met Lana : school / Snoeck; Pottie. - Mechelen: HipHip, 2018. - Zoek- en speelboek. - ISBN: 978-90-5924-540-2. - ISBN: 978-90-5924-485-6.

<https://www.plantyn.com/kleuteronderwijs/taalontwikkeling/woordjes-leren-met-lana>

Vindplaats Antwerpen: TAAL 1.3.2 voor | Vindplaats Turnhout: TAAL 1.3.2 voor

Zoek- en speelboek Het kartonnen kijkboek is ideaal om de woordenschat van anderstalige en taalarme kleuters aan te wakkeren. In het kijkboek kunnen kinderen op zoek gaan naar alles wat ze kennen van op school. Bij het boek zitten 44 woordkaarten die in zeven talen vertaald zijn: Nederlands, Frans, Duits, Engels, Spaans, Turks en Arabisch. De lerarenkit De lerarenkit bevat 30 volledig uitgewerkte activiteiten met op de digitale lesfiches de gekoppelde leerplandoelen (OVSG, GO! en ZILL). Je vindt hier ook extra woordkaarten met de vertaling in zes talen (Engels, Frans, Duits, Spaans, Turks en Arabisch). Per lesfiche vind je een compacte en praktische handleiding en de nodige bijlagen. Alles lesfiches zijn ook makkelijk aanpasbaar en aan te vullen met eigen materiaal.

Zien is snappen : grip op lessen Nederlands voor anderstalige kinderen / Coenen, Josee ; Heijdenrijk, Marije . - Vlissingen : Bazalt, 2010 . - 192 p. - ISBN-13 978-94-6118-012-4

Vindplaats Antwerpen: TAAL TAAL 2.7.2 zien | Vindplaats Turnhout: TAAL 2.7.2 zien

Praktisch uitgewerkte grammaticale leerlijn voor taalonderwijs in groep 1 t/m 4 met één of meer anderstalige leerlingen in de klas. Het doel is een handreiking te geven hoe de docent met eenvoudige middelen allerlei Nederlandse taalverschijnselen kan aanbieden. Aan de orde komen onder andere het gebruik van lidwoorden, klanken en letters, zinsbouw, aanwijzende voornaamwoorden, samenstellingen, verbuigingen en vervoegingen. Het materiaal bestaat uit een boek en een cd-rom. Het bevat een toelichting voor de docent, vormen van aanbidding, oefenvormen en hulpmiddelen, zoals stickers, linten en gekleurde vellen. Veel materialen staan op de cd-rom, zodat ze op het digibord getoond of afgedrukt kunnen worden. 'Zien is snappen' kan ook worden ingezet als aanvulling op het programma voor mondeling Nederlands in de eerste opvang en de vervolgoegang in het reguliere onderwijs.

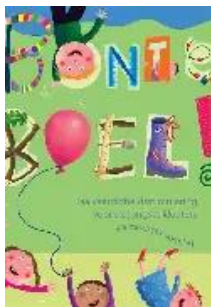
3. Werkvormen

Babbelbox : 120 praatprikkel voor kleuters / Clerk, De. - Averbode: Averbode, 2022. - 120 kaarten + inleiding. - ISBN: 978-94-6445-154-2.

Vindplaats Antwerpen: WEL 1.1.1 babb

Babbelen je kleuters er wel op los, maar wil je toch graag komen tot communicatie over de zogenaamd diepere dingen van het leven? Met de Babbelbox zet je speels de eerste stapjes richting filosoferen met jonge kinderen. Met de 120 communicatiekaartjes krijgen alle kleuters stimulansen en kansen om aan hun taalvaardigheid te werken. Dat gebeurt op twee manieren. Bij 60 kaartjes vertrekken we van grappige uitspraken van jonge kinderen (met bijhorende illustratie), die uit het leven gegrepen zijn en die hen zeker zullen prikkelen om verder te babbelen over het aangehaalde thema. De 60 andere kaartjes bieden de kleuters visuele prikkels als vertrekpunt, onder de vorm van leuke foto's met kleuters. Op de achterzijde van deze kaartjes vind je ook trefwoorden die van belang zijn bij het onderwerp. Bij elk van de 120 kaartjes bieden we de leerkracht, begeleider of ouder een houvast om met de kinderen in gesprek te gaan door middel van ondersteunende vragen. Ook de handleiding zorgt voor extra begeleiding. bron: plantyn.com

Bonte boel : taalvaardigheidsstimulering voor de jongste kleuters via muzische vorming / Verhelst; Coussement; Vanoosthuyze; Verheyden. - Leuven: Steunpunt Nederlands als Tweede Taal, 2004. - 314 p.. - ISBN: 90-75511-38-8.

Vindplaats Antwerpen: TAAL 1.9.1 bont | Vindplaats Turnhout: TAAL 1.9.1 bont

Voortbouwend op workshops die hierover werden gegeven, ontwikkelde het Steunpunt NT2 een bundel activiteiten voor muzische vorming, waarin vanuit muziek-, beeldende en bewegingsactiviteiten met de allerjongste kleuters aan taalvaardigheid Nederlands wordt gewerkt. Er wordt vertrokken vanuit 'een stukje te verkennen wereld': containers, buizen, natuurmateriaal, gaatjes, rollen, rijden en botsen, ... Elke activiteit wordt uitgebreid uitgeschreven, zodat ze door de kleuterleidster meteen in de praktijk kan worden omgezet. De kleuterleidster krijgt ook voorbeelden hoe tijdens deze activiteiten interactie met de kleuters kan worden opgezet, hoe rijk taalaanbod kan worden aangeboden, en hoe productie van kleuters kan worden gestimuleerd.

Het circus is in de stad / Oudheusden, van, Pieter; Kinder, De, Jan. - Wielsbeke: De Eenhoorn, 2013. - 13 <PL>. - ISBN: 978-90-5838-862-9. 4

Vindplaats Antwerpen: TAAL 6.2 circ

Het circus is in de stad. Vader en zoon gaan samen naar de grote tent op het plein. Samen, maar toch ook allebei een beetje alleen. Bij de ingang van de tent speelt een meisje vrolijke liedjes op haar accordeon. Iedereen gaat blij naar binnen. De show kan beginnen. Vader en zoon gaan helemaal in de wervelende circusacts op. Terwijl ze genieten van de clowns, de acrobaten, de dierentemmers en de muzikanten komen ze dicht bij elkaar, letterlijk en figuurlijk.

Nijntje op de fiets / Bruna. - Amsterdam: Mercis Publishing, 2017. - 13 vertelplaten A3. - ISBN: 978-90-5647-689-2.
Vindplaats Antwerpen: TAAL 6.2 nij | Vindplaats Turnhout: TAAL 6.2 nij

Nijntje dagdroomt over wat ze zou doen als ze later een fiets krijgt.... Lekker door het bos fietsen, op bezoek gaan bij tante Trijn en als het geregend heeft zou ze haar fiets weer netjes schoonmaken. Ze kan niet wachten tot ze groot genoeg is...

Communicatieve taaltherapie voor kinderen / Rodenburg-van Wee; Koopman; Wit, de. - Bussum: Coutinho, 2013. - 279 p.. - ISBN: 978-90-469-0378-0.

Vindplaats Antwerpen: TAAL 1.10 comm | Vindplaats Turnhout: TAAL 1.10 comm

Communicatieve taaltherapie voor kinderen biedt praktische werkvormen aan voor kinderen met taalontwikkelingsstoornissen en met een talige leeftijd van 2;6 tot 6;0 jaar. Het boek kan ook gebruikt worden voor kinderen met een taalachterstand. De doelen voor het lexicon (woordenschatuitbreiding), de morfosyntaxis (zinsconstructie) en de pragmatiek (communicatieve functies) worden in het boek uitgewerkt om op een communicatieve, plezierige en doelgerichte manier aan de slag te gaan. Het boek bestaat uit 123 op thema geordende activiteiten. Thema's die aan bod komen: lichaam, voeding, huis,... Bij iedere activiteit staat welke materialen nodig zijn. Dit boek is bedoeld voor logopedisten maar ook leerkrachten, zorgleerkrachten en zelfs ouders kunnen het gebruiken.

GO4ty! Woordenschatontwikkeling anderstalige instappende peuters en kleuters / GO! Onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap [Brussel]. - Brussel: GO! Gemeenschapsonderwijs, 2010. - 6 p..

Vindplaats Antwerpen: TAAL 1.3.1 go4t | Vindplaats Turnhout: TAAL 1.3.1 go4t

GO4ty is een lijst van 40 woorden die de basis vormt waarop anderstalige instappende peuters en kleuters verder kunnen bouwen met meer woordenschat. De beheersing van die 40 relevante woorden vraagt expliciete, gerichte en intensieve aandacht van de leerkracht wanneer anderstalige peuters en kleuters instappen. De woorden kunnen in een drietal weken begrepen worden, mits de begrippen op een functionele manier in de dagelijkse klaspraktijk gebruikt worden.

40 op een rij : spellen om jonge anderstalige kinderen de 40 basiswoorden bij te brengen / Peeters; Marynissen, Ineke. - Averbode: Averbode, 2018.. - ISBN: 978-2-8081-0160-8.

Vindplaats Antwerpen: TAAL 1.3.2 40op | Vindplaats Turnhout: TAAL 1.3.2 40op

40 op een rij werkt op basis van een lijst van 40 woorden (de GO 40-ty) die de basis vormen in de woordenschatontwikkeling van instappende, anderstalige peuters en kleuters. Het materiaal is zeker ook bruikbaar bij anderstalige nieuwkomers in het lager.

De lijst omvat de 40 woorden die kinderen het best als eerste leren om vlot te kunnen functioneren op school. Door zich de woorden eigen te maken, kunnen ze het klasverloop begrijpen en zich verstaanbaar maken. Ga op diverse manieren, individueel of in groep en afgestemd op het niveau van het kind, aan de slag. In de doos vindt u alle nodige materialen. Het is daarnaast ook een verzameldoos waarin u alle aanwezige én zelf gecreëerde spelmaterialen kunt bewaren.

Hayya. Verhalen spelen - talen leren : handleiding Nederlands als tweede taal voor anderstalige nieuwkomers / Reekmans; Putzeys; Halink; Norie; Alikhtiar; Naumann. - [S.l.]: Nederlandse Taalunie, 2017. - 75 p. (handleiding), 28 p. (kleurboekje).

Vindplaats Antwerpen: TAAL 2.2.2 hayy | Vindplaats Turnhout: TAAL 2.2.2 hayy

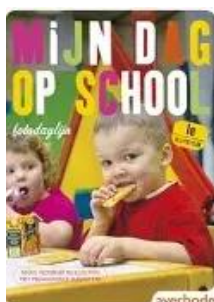
"Hayya" betekent "Kom, we beginnen eraan". Dit boek is een praktische handleiding met tips en adviezen voor iedereen die kinderen in hun leerproces wil begeleiden. Het boek bevat 10 verhalen waarmee verschillende thema's worden aangesneden.

Kijk! Ik ben een kikker : meer met muziek bij taalontwikkeling van jonge kinderen 40 liedjes met begeleidende spelvormen, ondersteund met gebaren / Koning; Verhage. - Amsterdam: Uitgeverij SWP, 2019. - 149 p.. - ISBN: 978-90-8850-919-3.

Vindplaats Antwerpen: TAAL 1.9.3 kijk | Vindplaats Turnhout: TAAL 1.9.3 kijk

"Kijk! ik ben een kikker" is een liedjesbundel met verwerkingstips. De liedjes en spreekteksten zijn zeer geschikt voor kinderen met een taalontwikkelingsstoornis. Ze werden geschreven en ontwikkeld door een logopedist en een muziekpedagoog. In de keuze van de liedjes is gekeken naar wat ze bijdragen aan diverse ontwikkelingsgebieden. Bij elk liedje horen spelactiviteiten, muzikale variaties, combinatietips en ideeën. Bij alle liedjes zijn de bijpassende gebaren opgenomen uit de Nederlandse Gebarentaal opgenomen. Je kan alles beluisteren en bekijken op de bijhorende website. THEMA's: De voorraadkast: - dit ben ik - wat gaan we doen vandaag? - wij maken muziek! - dol op dieren - wat een weertje.

Mijn dag op school : fotodaglijj voor de jongste kleuters / Vandendries. - Averbode: Altiora, 2011. - 61 fotokaarten, 4p. pedagogisch-didactische suggesties, een reuzenpaperclip. - ISBN: 90-317-2056-9.

Vindplaats Antwerpen: TAAL 1.8.2 mijn

"Mijn dag op school" ontwikkelt het tijdsbesef bij de jongste kleuters en biedt structuur en veiligheid. Zowel de dagelijkse terugkerende activiteiten (in de kring, tienuurtje, speeltijd, in hoeken werken en spelen ...) als de belangrijke hoogtepunten uit het leven in de klas (verjaardag, grootouderdag, Sint op school ...) komen in duidelijke foto's aan bod. Met een knijper om het nu-moment aan te duiden en pedagogische suggesties.

Papa en ik : praatplaten / [s.n.]. - [S.l.]: Nik-Nak, 2018. - 16 praatplaten. - ISBN: 978-94-92410-78-8.

Vindplaats Antwerpen: TAAL 1.4.3 papa

Deze set praatplaten is bedoeld voor gebruik bij jonge kinderen, zoals in de kinderopvang, de kleuterklas, het eerste leerjaar. Aan de hand van de platen kan je kinderen laten vertellen over hun eigen vader. Op de keerzijde van de prenten staan woorden die helpen om vragen te stellen over wat er op de foto is te zien. Er is ook ruimte om daarbij andere talen aan bod te laten komen en samen te ontdekken hoe dingen in een andere taal klinken.

Taalbeestje : een spel dat focust op de taalontwikkeling van kleuters / Cleve. - Brugge: Die Keure, 2012. - spelregels, 1 speelbord, 6 scoreborden, 32 munten, 25 opdrachtkaarten, dobbelsteen, 4 pionnen, knijper. - ISBN: 978-90-486-1606-0.

Vindplaats Antwerpen: TAAL 1.5.2 taal | Vindplaats Turnhout: TAAL 1.5.2 taal

Met dit spel oefenen de kinderen samen met het taalbeestje spelenderwijs hun taalvaardigheden - van rijmen, maken van samengestelde woorden, zoeken van woorden met dezelfde beginletter tot het splitsen van woorden in woordstukken.

Toverversjes : 60 geïllustreerde versjes voor kleuters / Vanleeuw. - Averbode: Averbode, 2018. - 53 p.. - ISBN: 978-2-8081-0159-2.

Vindplaats Antwerpen: TAAL 1.9.4 tove | Vindplaats Turnhout: TAAL 1.9.4 tove
Een verzamelmap met 60 versjes verdeeld over zeven thema's: Op school en in de bibliotheek, De natuur en de seizoenen, Dierenplezier, Feest!, Ik en de anderen, Mijn lichaam, Er was eens ... Ze gaan vaak over alledaagse, maar bijzondere gebeurtenissen die zich afspelen in het leven van peuters en kleuters. Andere prikkelen dan weer hun fantasie. Om voor te lezen of op te zeggen én om naar te luisteren, maar ook om naar te

kijken. Zelfs al weten kinderen niet altijd wat alle woorden van het versje betekenen, ze vangen ze op en zeggen ze na. Versjes bevorderen dan ook op een prettige manier de taalontwikkeling van peuters en kleuters. Bovendien kunt u ze op elk moment van de dag inpassen in het klasgebeuren. Hoe vaker u versjes herhaalt, hoe sneller de kinderen ze ook kennen. Voor taalzwakke en anderstalige kleuters vormen die herhaling en het speelse karakter van de versjes uitstekende hulpmiddelen om hun woordenschat uit te breiden.

VoorSprong / Dijk, van; Visser. - Amersfoort: CPS, 2009. - 2 v.. - ISBN: 978-90-6508-614-3.

Vindplaats Antwerpen: TAAL 1.3.2 voor | Vindplaats Turnhout: TAAL 1.3.2 voor ; TAAL 1.3.2 voor

VoorSprong biedt peuters en kleuters, maar ook jonge kinderen met een taalachterstand op gestructureerde wijze nieuwe woorden aan in betekenisvolle spelsituaties. Bij de handleiding hoort een ringkalender met 8 praatplaten en bijbehorende kernwoordenkaarten. Dit pakket kan zowel op school als thuis gebruikt worden. Het biedt uitdagende activiteiten die kinderen stimuleren de nieuwe woorden in hun dagelijks leven toe te passen.

Woorden in prenten : prentenboeken en het NT2-onderwijs / Coenen; Nout; Heijdenrijk; Noordermeer. - Vlissingen: Bazalt, 2012. - deel 1 (152 p.), deel 2 (149 p.), cd, cd-rom. - (Woorden in prenten : prentenboeken en het Nt2-onderwijs; 1). - ISBN: 978-94-6118-119-0.

Vindplaats Antwerpen: TAAL 1.5.1 woor | Vindplaats Turnhout: TAAL 1.5.1 woor

Deze woordenschatuitgave is bedoeld voor anderstalige en taalzwakke leerlingen in de kleuterschool. Woorden in prenten bevat een vereenvoudigde versie van tien bekende prentenboeken, bijvoorbeeld Rupsje Nooitgenoeg, Wil je mijn vriendje zijn?, Max en de Maximonsters en Plons! De vereenvoudigde verhalen vormen de kern van de vijftig woordenschatlessen (vijf lessen per titel) die Woorden in prenten biedt. De lessen bestaan uit het aanbieden van inhoudswoorden en functiewoorden op een heldere en duidelijke manier, gevolgd door allerlei verwerkingsoefeningen en teken- en handvaardigheidactiviteiten.

4. Mondeling taalgebruik

Honderduit! Handreiking voor doelgericht en creatief werken aan mondelinge taalvaardigheid / Duerings; Bruggink; Druenen, Van; Strating. - Nijmegen: Expertisecentrum Nederlands, 2019. - 104 p.. - ISBN: 978-90-77529-50-8.

Vindplaats Antwerpen: TAAL 2.4.1 hond ; TAAL 1.4.1 hond | Vindplaats Turnhout: TAAL 2.6.1 hond

In het boek *Honderduit!* presenteren de auteurs routines waarmee je als leerkracht doelgericht aan mondelinge vaardigheden kunt werken van groep 1 tot en met 8 in het (speciaal) basisonderwijs (2de kleuterklas tot 6de leerjaar). Dit routineboek is vergelijkbaar met het succesvolle *Op Woordenjacht* in zijn opbouw en praktische insteek. Een routine in *Honderduit!* is een verzameling van mogelijke activiteiten rondom de verschillende doelen in het mondelinge taaldomein. Door de werkvormen regelmatig in te zetten, krijgen ze voor leerkracht en leerlingen al snel het karakter van een routine. Bij de routine *De luistervink* bijvoorbeeld, waarvoor kinderen direct in de luisterstand staan, of *Op verhaal komen*, waarbij kinderen hun eigen authentieke verhaal mogen vertellen. Juist door het vluchtige karakter van het mondelinge domein is tijd voor reflectie van groot belang. De uitgebreid beschreven basisroutine *Terug- en vooruit spoelen* loopt daarom als een rode draad door alle routines in het boek. Hiermee leren kinderen - individueel, met de leerkracht of in een klein groepje - reflecteren op hun mondelinge taalgebruik en samen doelen te stellen voor de komende periode. Organizers en coöperatieve werkvormen worden in het boek als middel binnen de routines ingezet. Een organizer helpt kinderen bij het ordenen en structureren van nieuwe informatie of van hun eigen gedachten, ideeën of verhaal. Met coöperatieve werkvormen leren kinderen van en met elkaar. En niet te vergeten: de effectieve spreektijd van kinderen wordt erdoor vergroot.

LOGO-Art Basis / Jongsma; Boer-Jongsma, de; Haasjes-Jongsma. - <SL>: LOGO-Art, 2017. - 3 ringbanden. - (LOGO-Art). - ISBN: 978-94-91709-02-9.

Vindplaats Antwerpen: TAAL 1.4.4 basi | Vindplaats Turnhout: TAAL 1.4.4 basi

Dit pakket bevat een ruime op klank geordende verzameling afbeeldingen voor logopedie en onderwijs. De set bevat drie ringbanden met in totaal meer dan 1000 bladzijden vol met afbeeldingen en woordenlijsten van eigentijdse woorden. De woorden zijn gekozen op volgorde van de ontwikkeling van de woordenschat van een kind volgens de Basiswoordenlijst Amsterdamse Kleuters (BAK). De doelgroep is breed: bruikbaar vanaf 2 jaar, maar zeker ook nuttig om aan uitspraakverbetering te werken bij oudere anderstalige nieuwkomers.

Gekke bekken trekken : bewustwording van de mondmotoriek / Schie, van; Schie, van. - <SL>: Anita en Petra Van Schie, 2021. - 34 p.. - ISBN: 978-90-90-34134-7.

Vindplaats Antwerpen: TAAL 1.4.4 gekk

Gekke Bekken Trekken werd ontwikkeld door 2 logopedisten en helpt kinderen vanaf 3 jaar oud zich bewust te worden van hun mondmotoriek. Het verhaal van Max en zijn

vriendjes bevat zuig, blaas, kauw, lik en slik oefeningen die je thuis kan oefenen. Met de oefeningen kan je een achterstand in de ontwikkeling van mondmotoriek (vaak de oorzaak van moeilijke verstaanbaarheid of eet- en drinkproblemen) vlot wegwerken.

NT2 praat mee! Leer-luisterboek Nederlands voor nieuwkomers: kleuters / Heuvel, van den. - Utrecht: Schoolsupport, 2019. - 80 p.. - (NT2 Praat mee!). - ISBN: 978-94-6341-751-8.

Vindplaats Antwerpen: TAAL 1.3.2 nt2p | Vindplaats Turnhout: TAAL 1.3.2 nt2p

NT2, praat mee! leer-luisterboek kleuters is ontworpen voor jonge nieuwkomers. Het werkboek bestaat uit de volgende thema's: de school, familie, de winkel, wonen, dieren, seizoenen. Bij dit werkboek kan je de voorlezer gebruiken, een pen waarmee je woorden of zinnen kan opnemen en beluisteren. Leerlingen kunnen woorden zo vaak ze willen opnieuw beluisteren.

Peperkoekpoep : verhalen voor het stimuleren van klankbewustzijn bij jonge kinderen / Nijssen; Revers. - Amsterdam: Uitgeverij SWP, 2022. - 60 p.. - ISBN: 978-90-8560-158-6.

Vindplaats Antwerpen: TAAL 1.4.2 pepe | Vindplaats Turnhout: TAAL 1.4.2 pepe

Het boek bevat 13 korte verhalen, opgebouwd uit woorden die beginnen met één specifieke klank. In dit boek zijn dat de klanken P,M,K en S Deze verhalen bieden de mogelijkheid het klankbewustzijn te stimuleren. Dit is een belangrijke vaardigheid voor het leren praten op jonge leeftijd en het leren lezen en schrijven op latere leeftijd.

Peperkoekpoep is bedoeld voor kinderen van 3 tot 7 jaar. Professionals zoals logopedisten en leerkrachten in het basisonderwijs kunnen Peperkoekpoep ook gebruiken in de dagelijkse praktijk. Peperkoekpoep is het eerste boek uit een serie van drie. Schrijfster Margoke Nijssen studeerde logopedie en taal- en spraakpathologie en heeft zich gespecialiseerd in taalontwikkelingsstoornissen bij jonge kinderen. In haar werk als klinisch linguïst is zij onder andere betrokken bij de zorg voor peuters met een fonologische stoornis, waarbij het stimuleren van klankbewustzijn een belangrijk onderdeel van de behandeling vormt. Illustrator Iris Revers studeerde af als orthopedagoog en is werkzaam als pedagogisch begeleider op twee behandelgroepen voor peuters met een fonologische stoornis.

Praatjes peilen : spelenderwijs peilen en stimuleren van mondelinge taalontwikkeling bij jonge kinderen / Langberg; Blockhuis. - Enschede: SLO (Nationaal expertisecentrum leerplanontwikkeling), 2014.

Vindplaats Antwerpen: TAAL 1.4.3 praa | Vindplaats Turnhout: TAAL 1.4.3 plaa

In de map Praatjes peilen vinden leerkrachten de ondersteuning om spelletjes doelgericht in te zetten voor het peilen van de mondelinge taalontwikkeling. Het uitgangspunt is dat het kind zich niet onder druk gezet voelt, maar bezig is met spelactiviteiten terwijl de leerkracht de ontwikkeling op systematische wijze volgt.

Spraaktaal : kids / Isarin. - Huizen: PICA, 2015. - 3 mappen: 4-7 jaar, 7-10 jaar, 10-14 jaar.

Vindplaats Antwerpen: TAAL 2.4.1 spra | Vindplaats Turnhout: TAAL 2.4.1 spra

Spraaktaal Kids is een methode voor psycho-educatie voor kinderen met TOS. Toch staat TOS niet centraal; de taalontwikkelingsstoornis is maar een heel klein stukje van het kind. Voordat met een kind gesproken wordt over TOS, wordt er samen met het kind gewerkt aan identiteitsontwikkeling. Kind en volwassene zoeken samen naar taal voor dagelijkse gebeurtenissen en ervaringen. Met behulp van de plaatjes, de stickers en de woorden uit Spraktaal Kids benoemen ze dingen, gedachten, wensen, gevoelens en situaties expliciet. Wie ben ik, wat kan, wil, voel en vind ik, hoe zit mijn lijf in elkaar, hoe sta ik in de wereld, wat doe ik met mijn tijd, wat zijn overeenkomsten en verschillen tussen mij en anderen? Het zoeken en vinden van antwoorden op dit soort vragen stimuleert de communicatie en vergroot de weerbaarheid van kinderen. Spraktaal Kids is er voor kinderen en grote mensen samen: moeders, vaders, logopedisten, leerkrachten,.. Een werkboek dat kinderen en volwassenen uitnodigt om samen op zoek te gaan naar taal. Spraktaal Kids bestaat uit drie mappen voor drie verschillende leeftijdsgroepen: 4-7 jaar, 7-10 jaar, 10-14 jaar. De mappen kunnen los van elkaar worden gebruikt, maar ook na of naast elkaar. Spraktaal Kids is ook geschikt voor andere kinderen die taal moeilijk vinden!

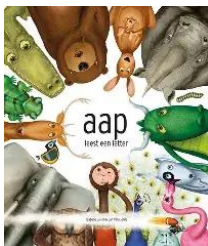

Werkmap begrijpend luisteren en woordenschat : de praktijk van begrijpend luisteren met het jonge kind / Bouwman; Mortel, van de; Maas; Wit, de. - Amersfoort: CPS, 2015. - 354 p.. - ISBN: 978-90-6508-660-0.

Vindplaats Antwerpen: TAAL 1.4.2 werk | Vindplaats Turnhout: TAAL 1.4.2 werk

De Werkmap Begrijpend luisteren en woordenschat is bestemd voor pedagogisch medewerkers van peutercentra en leerkrachten van groep 1, 2 (tweede en derde kleuterklas) en 3 (eerste leerjaar) van het basisonderwijs. De Werkmap Begrijpend luisteren en woordenschat bevat 5 onderdelen: In het eerste deel staat de theorie over begrijpend luisteren centraal. Aan bod komen: de keuze voor het soort teksten, de activiteit van het voorlezen zelf en strategieën om te zorgen dat kinderen de tekst beter begrijpen. Deel 2 biedt de schakel tussen theorie en praktijk: een format om op gestructureerde wijze aan de slag te gaan met begrijpend luisteren. Om zelf activiteiten, gebaseerd op teksten, voor te bereiden en uit te voeren. In deel 3 komen de activiteiten aan bod: 38 uitgewerkte activiteiten, gebaseerd op 25 teksten (prentenboeken, informatieve boeken, gedichten en verhalen) die soms op basis van twee of zelfs drie verschillende leerdoelen uitgewerkt zijn. De laatste 2 delen bevatten werkvormen en werkbladen.

5. Voorbereidend lezen en schrijven

Aap leest een letter / Gielen, Isabelle; Lierde, Van, Jan. - Mechelen: Baeckens, 2020. - 1 v. (<NP>). - ISBN: 978-90-5924-782-6.

Vindplaats Antwerpen: TAAL 1.5.2 aapl | Vindplaats Turnhout: TAAL 1.5.2 aapl

Als specialist in beginnende geletterdheid weet Isabelle Gielen op welke manier je een kind het leren van letters het best kunt aanreiken. Het alfabet is daarbij niet het meest

logische werkinstrument. Want de a van appel is niet dezelfde a als de aa die je hoort in avond, en de e van emmer is niet dezelfde e als de ee die je hoort in egel. Daarom groeide het idee een letterboek te maken waarbij niet wordt uitgegaan van het alfabet, maar van de manier waarop kinderen leren lezen. De keuze van de klanken die aan bod komen is weloverwogen, net als de volgorde waarin ze aan bod komen. Dit boek begint daarom niet met de a, maar met de k en de i. Want het eerste woordje dat veel kinderen leren op school, is 'ik'. Dit boek sluit dus zeker aan bij de leesmethodes die op school gebruikt worden. Geschikt voor derde kleuterklas en eerste leerjaar. Met lessuggesties op de site van de uitgever.

Werkmap fonemisch bewustzijn : aan de slag met klanken en letters in groep 1 en 2
/ Huijbregts, Susanne ; Förer, Mariët . - Volledig herziene druk - Amersfoort : CPS
Onderwijsontwikkeling en Advies, 2019 . - 272 p. - ISBN-13 978-90-6508-163-6.

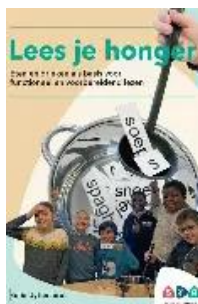
Vindplaats Antwerpen: TAAL 1.4.2 fone | Vindplaats Turnhout: TAAL 1.4.2 fone

Fonemisch bewustzijn staat voor 'het bewustzijn van klanken in woorden'. In de taal/leesmethodes voor groep 1-2 van de basisschool komt dit onderwerp nauwelijks aan de orde. Dit terwijl diverse onderzoeken hebben aangetoond dat fonemisch bewustzijn de grootste voorspeller is voor het al dan niet goed leren lezen in groep 3 / 1ste leerjaar. In deze werkmap vindt u uitgebreide achtergrondinformatie, een leerlijn, oefeningen, een overzicht van oefenwoorden, een aantal controletaken en de mogelijkheid om de vorderingen van de leerlingen ten aanzien van fonemisch bewustzijn bij te houden en te registreren. Geheel herzien versie.

G-Start : geletterdheid stimuleren bij jonge kinderen / Loman; Vermeir. - Leuven: Centrum voor Taal en Onderwijs, 2012. - 128 p.. - ISBN: 978-90-79219-03-2.

Vindplaats Antwerpen: TAAL 1.5.2 g-stra | Vindplaats Turnhout: TAAL 1.5.2 g-sta

G-start is een boek over het stimuleren van geletterdheid bij jonge kinderen (2,5 tot 7 jaar). Het is een boek met achtergrondinformatie en concreet uitgewerkte activiteiten. Met deze activiteiten kun je op een speelse en functionele manier aan de slag gaan in je klas. Begeleiders en directies vinden in dit boek heel wat info en instrumenten om een geletterdheidsbeleid op schoolniveau uit te voeren. G-start gaat ervan uit dat je de natuurlijke nieuwsgierigheid van kinderen moet benutten om aan geletterdheid te werken. Geen 'schoolse' of eentonige taakjes dus, maar leuke doe-opdrachten in een rijke omgeving waarin geletterdheid spontaan aan bod komt en de kinderen al spelend leren.

Lees je honger : eten en drinken als basis voor functioneel en voorbereidend lezen / Uyttersprot, Sofie. - Aalst: SIG, 2021. - 1 v. (<VP>). - ISBN: 978-90-5873-113-5.

Vindplaats Antwerpen: TAAL 2.5.2 lees | Vindplaats Turnhout: TAAL 2.5.2 lees

Lees je honger vormt een nieuwe kijk op het leesonderwijs. Het is een methode voor functioneel en voorbereidend lezen gebaseerd op woorden die te maken hebben met het thema 'voeding'. Oorspronkelijk is het pakket gemaakt voor kinderen in het buitengewoon onderwijs type 2 om ze aan te sporen tot lezen. Het ultieme doel is een directe succeservaring voor het kind creëren. Lees je honger is ook inzetbaar bij anderstalige nieuwkomers. De aangebrachte woorden zijn namelijk functioneel, makkelijk te begrijpen en bereiken snel hun doel, wat kinderen dan weer motiveert om door te zetten. Het programma staat daarnaast ook stil bij een selectie leesvoorwaarden. De 900 werkblaadjes in het pakket kunnen in de derde kleuterklas ook beschouwd worden als een basis om het leesonderwijs op te starten. Deze werkwijze bevordert het zelfstandig werken en draagt bij

tot een positief zelfbeeld. Ook bij kinderen met een vorm van AD(H)D of ASS kan Lees je honger voordelen bieden. De werkblaadjes beperken zich namelijk tot de essentie en er is heel weinig afleiding.

Letter van de week: spelenderwijs letters leren in de kleuterklas / Willemsen; Verstraete. - Huizen: Uitgeverij Pica, 2013. - 56 p.. - ISBN: 978-90-77671-87-0.

Vindplaats Antwerpen: TAAL 1.5.2 lett | Vindplaats Turnhout: TAAL 1.5.2 lett

Met het boek Letter van de week kun je kinderen op speelse wijze in aanraking laten komen met letters. Kinderen onderzoeken de letters door middel van al hun zintuigen, wat het leren leuk en spannend maakt. Bij de introductie van een letter vind je bijvoorbeeld een buitenactiviteit, een kookactiviteit, een motorische activiteit of een knutselactiviteit. Verder staan er bij elke letter tips en suggesties die leerkrachten aan ouders kunnen meegeven, om thuis de letter van de week' te oefenen. Letter van de week is voorzien van prachtige illustraties die de kleuters zeker zullen aanspreken. Door de ringband kun je het boek makkelijk open neerzetten, zodat de kinderen de letter van die week regelmatig zien. In de inleiding staan instructies hoe je het boek precies inzet om kinderen letters te leren en te stimuleren met taal aan de slag te gaan.

Liefde voor letters en lezen : handboek stimulering geletterdheid, 0 tot 7 jaar / Berg, Van den; Land; Meijnsing. - Amsterdam: Uitgeverij SWP, 2019. - 371 pagina's. - ISBN: 978-90-8850-000-8.

Vindplaats Antwerpen: TAAL 1.5.2 lief | Vindplaats Turnhout: TAAL 1.5.2 lief

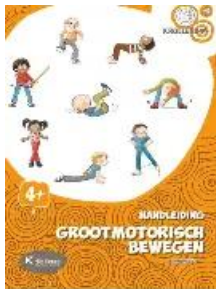
In 'Liefde voor letters en lezen' staat de stimulering van geletterdheid bij kinderen tussen 0 en 7 jaar centraal. Het beoogt als inspiratiebron een bijdrage te leveren aan de ontwikkeling van geletterdheid en daarmee de kans op laaggeletterdheid wezenlijk te verkleinen. Nog steeds loopt ten minste een op de tien kinderen en jongeren het risico als laaggeletterde de maatschappij te betreden. Stimuleer je geletterdheid echter vanaf de babytijd als 21e-eeuwse vaardigheid, dan geef je het kind alle mogelijke kansen op het pad naar maatschappelijk functionele geletterdheid. Dit handboek en de bijbehorende website bieden daar doelgerichte activiteiten voor, ook binnen onderzoekend en ontwerpend leren.

Kaatje Klank 2e kleuterklas : klank klaar voor de leesstart / Feryn; Severen, van; Lieve; Algoet, Marlies. - Brussel: Vlaamse Vereniging voor Logopedisten, 2024. - <VV>

Vindplaats Antwerpen: TAAL 1.4.4 kaat | Vindplaats Turnhout: TAAL 1.4.4 kaat

Kaatje Klank is een methode om aan het voorbereidend technisch lezen en schrijven van kleuters te werken. De methode is ontwikkeld binnen de onderzoeksprojecten 'Spreken verfijnen in de kleuterklas' (Odisee, KULeuven) en 'Klank klaar voor de leesstart' (Odisee, VUB, OCB). De methode is gestoeld op de meest recente wetenschappelijke inzichten en uitgetest in diverse Vlaamse en Brusselse scholen. Kaatje Klank biedt brede basiszorg, maar ook verhoogde zorg. In het programma is systematisch in tijd en ruimte voorzien voor de begeleiding van kleuters die – om welke reden dan ook – een risico lopen op een vertraagde leesstart (en schrijfstart). Kaatje Klank 2de kleuterklas zet in op eenvoudige klankbewustzijnstaken: het discrimineren (herkennen en onderscheiden) van een klank-letter tussen andere klanken-letters en in woorden. Het oorspronkelijke Kaatje- Klankpakket van 2016 kreeg een upgrade. In het nieuwe pakket spelen de kleuters met letters. Deze publicatie bevat: 2 ringmappen met handleiding, pakketten en bijlagen, 1 prentenboek 'Oh, wat een geluid!' van Hervet Tullet en 1 Kaatje Klank handpop.

Krullenbol 4+ / [s.n.]. - Brugge: die Keure, 2017. - activiteitenboek, cd, 45 schrijfpatroon kaarten, 19 kleikaarten, 1 picto kaart, 1 kaart schrijfhouding. - ISBN: 978-90-486-2883-4. - ISBN: 978-90-486-3139-1. - ISBN: 978-90-486-3133-9.

Vindplaats Antwerpen: TAAL 1.6.2 krul | Vindplaats Turnhout: TAAL 1.6.2 krul

Krullenbol is een methode voorbereidend schrijven. Schrijffritmiek vormt de rode draad doorheen de methode. Krullenbol is plezier beleven, bewegen, ritmegevoel ontwikkelen, visuele vaardigheden trainen, handvaardigheid stimuleren, ruimtelijke begrippen leren hanteren en zoveel meer. Alle vaardigheden die bij het schrijven betrokken zijn, zijn uitgewerkt in tal van spelvormen. Krullenbol is geen strakke methode die van begin tot einde moet gevolgd worden, het is een bundeling van thematische activiteiten die inspelen op de verbeelding en fantasie van jonge kinderen. Je kunt gemakkelijk activiteiten op maat aanbieden, dus het is mogelijk om specifieke vaardigheden speels te oefenen. Dit pakket is voor de tweede kleuterklas (4+).

Peuter- en kleuterschrijfdans : bewegen en schrijven met liedjes / Oussoren. - Rotterdam: Uitgeverij Schrijfdans, 2007. - 120 p., cd, dvd. - (Schrijfdans). - ISBN: 978-90-75889-10-9.

Vindplaats Antwerpen: TAAL 1.6.2 peut

Peuter- en Kleuterschrijfdans is een schrijfmethode bestemd voor alle kinderen van het primair onderwijs, ook voor kinderen met een lichamelijke of geestelijke handicap. De methode bestaat uit 19 liedjesthema's. Bij ieder thema geeft de handleiding: een verhaaltje over Jojo en Mima, het liedje met de muzieknoden, bewegingen in de lucht en op het schrijbeloppervlak en een rubriek 'Spelen met het thema'. Schrijbelen = van kriebelen en krassen naar de meest elementaire basisbewegingen gaan, in de lucht, op bord en papier, met glijverf en glijklei, scheerschuim en zand... en met muziek maken we alles weer schoon. Met de richtingen naar boven, naar beneden, naar links en naar rechts, en met de bewegingen heen en weer, rond, kronkelend en golvend, kan al veel geschrijfeld en gespeeld worden. Het schrijbelen sluit aan op de expressiemogelijkheden die het kind zelf van nature zoekt (krassen, rondkronkelen...) en is een goede afdruk van de innerlijke belevingswereld. Doelgroep: eerste, tweede en derde kleuterklas (BE) / peuters, groep 1 en groep 2 (NL).

Paletti. Taal niveau 1 / Bekius Schoolmaterialen. - [S.l.]: Bekius Schoolmaterialen, 2011. - spelbord, 12 schijven, 4 mappen met telkens 12 spelkaarten, leerkrachten - info en leerlingenkaart

Vindplaats Antwerpen: TAAL 2.5.2 pale | Vindplaats Turnhout: TAAL 2.5.2 pale

Paletti Taal Niveau 1 kan gebruikt worden vanaf de oudste kleuters, te beginnen met de oefenstof letter-woordherkenning, en dit wordt dan opgebouwd naar letterwoordherkenning/plaatsbepaling, plaatsbepaling/woorden lezen en woorden lezen/rijmen. Elke map bevat 12 geplastificeerde opdrachtkaarten voor het zelfcorrigerend spel. Al tijdens de periode van het aanvankelijk lezen worden bij Paletti klanken/letters gekoppeld aan kleuren onder de letters. De kleurenblokjes zijn een voorloper van het voortgezet lezen en spellen waar onderkenning van het type waartoe elke klank/letter behoort van groot belang is. De klanken/letters worden in 4 kleurgroepen verdeeld. De ondersteuning van de kleuren helpt om al in deze fase te onderkennen dat elke klank/letter tot een groep behoort. In Map 1: Letterherkenning en

woordherkenning; Map 2: Letter- en woordherkenning, plaatsbepaling; Map 3: Plaatsbepaling en woorden lezen; Map 4: Woorden lezen en rijmen.

Schrijfbeestje 1 : oefent en differentieert voorbereidend schrijven / Cleve. - Brugge: Die Keure, 2013. -
- ISBN: 978-90-486-1729-6.

Vindplaats Antwerpen: TAAL 1.6.2 schr | Vindplaats Turnhout: TAAL 1.6.2 schr

Dit spel focust op de fijne motoriek van kinderen en bereidt hen voor op het leren schrijven in het eerste leerjaar. De kinderen helpen de schrijfmonsters bij de voorbereiding van een groot feest. Ze versieren de schrijfmonsters en hun planeten met kleine vormen en voorbereidende schrijfpatronen. Geschikt voor 4 tot 7 jaar, 2-4 spelers, duurt 15 min. Met 4 niveaus, op te bouwen in de loop van het schooljaar.

6. Extra oefenmateriaal – remediëring

Dag Jules! Doeplaten 1 / Berebrouckx. - Antwerpen: Zwijsen, 2012. - doos met 10 doeplaten, opbergdoos met verschillende magneetplaatjes en houten magneetstokje. - (Dag Jules!). - ISBN: 978-90-5535-584-6

Vindplaats Antwerpen: TAAL 1.2.1 dagj

Samen met je kleuters praten, kijken, vragen stellen, doen, zoeken én oplossen, dat doe je met de interactieve doeplaten van Dag Jules!. Bij elk thema is een plaat uitgewerkt. Het aanbod is heel divers: er zijn pop-upplaten, grote puzzels en platen met magneten, met schuifbuttons, met flapjes, luikjes en gaatjes. En niet te vergeten: een plaat met een vishengel, een plaat met een zaklamp en een plaat met speciale folie...

Die vier : het leukste letterkwartet / Stut; Donkelaar, van. - Haarlem: Gottmer, 2016. - 80 kaarten. - ISBN: 978-90-257-6650-4.

Vindplaats Antwerpen: TAAL 1.5.2 diev | Vindplaats Turnhout: TAAL 1.5.2 diev

In dit doosje zitten twee educatieve kwartet spellen. Een basisset (de gele kaarten) en een vervolgset (de roze kaarten). Elk kwartet bestaat uit vier woorden die eenzelfde letter of klank delen, zoals aarde, drop, duif en drumstel, of tent, thee, tulp en motor, of beer, bloem, krab en ballon, of koek, kwast, kachel, kuiken, met telkens een duidelijke foto erbij. Spel voor kinderen die net leren lezen of geboeid en geprikkeld zijn om woorden en letters te ontdekken.

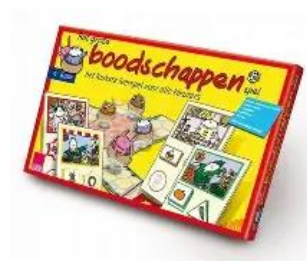

Jules letterlegger : maak kennis met letters / Berebrouckx; Leten. - Antwerpen: Uitgeverij Zwijsen, 2019. - 1 v. (<NP>). - ISBN: 978-90-487-3699-7.

Vindplaats Antwerpen: TAAL 1.5.2 jule

Samen met Jules op letterontdekkingstocht! Dat kan met deze Jules letterlegger, die bestaat uit alle letters van het alfabet met bijhorende plaatjes. Ideaal voor peuters en

kleuters die het leuk vinden om letters te verkennen, herkennen en benoemen. Kinderen hoeven nog niet te kunnen lezen om zelf met deze letterlegger aan de slag te gaan. Ze kunnen de letters van het alfabet op een veelzijdige manier ontdekken. Hoe klinkt de letter en hoe ziet die eruit? Het kind bekijkt een plaatje en bedenkt welke rode letter hij daarbij ziet staan. Daarna zoekt het kind die letter tussen de kleinere kaartjes aan de rechterkant. Dat kan ook andersom: een illustratie bij een letter zoeken. Kinderen kunnen de letters en plaatjes steeds opnieuw bij elkaar leggen en zo eindeloos oefenen met letters. Als kinderen al een beetje geoefend hebben, zullen zij op een gegeven moment ook de andere letters van het woord gaan herkennen.

Het grote boodschappenspel. Het leukste leerspel voor kleuters / 2006.. - ISBN: 978-90-301-2510-5

Vindplaats Antwerpen: TAAL 5.4 bood

Een bordspel waarbij kinderen vanaf 4 jaar alle belangrijke ontwikkelingsvaardigheden oefenen door boodschappen te doen in een zelf aangelegd dorp. Ze leren vergelijken, combineren, sorteren en onderscheiden aan de hand van voorwerpen (de boodschappen), kleuren en vormen. Ook oefenen ze het tellen en al een beetje rekenen.

Rompompom : letterkwartet met de letters van school / Schuylenbergh, Van. - Antwerpen: Zwijsen, 2020. - 1 doos (32 kaarten, spelregels). - (Rompompom; 2020: 3). - ISBN: 978-90-487-3773-4

Vindplaats Antwerpen: TAAL 1.5.2 romp

Het doel van dit kwartetspel is om zo snel mogelijk vier kaartjes met dezelfde letter te verzamelen. De speler die aan het eind van het spel de meeste kwartetten heeft, is de winnaar. Dit kwartetspel is bedoeld voor kleuters die het leuk vinden om met letters bezig te zijn. Zo kunnen zij thuis spelenderwijs oefenen met de letters die ze op school leren. Ze oefenen de letters, onderscheiden klanken in woorden, koppelen klanken aan letters.

Op zoek in een boek / Wille; Pottie. - Wielsbeke: De Eenhoorn, 2018. - [24] p.. - ISBN: 978-94-6291-303-5.

Vindplaats Antwerpen: TAAL 2.5.5 opzo | Vindplaats Turnhout: TAAL 2.5.5 opzo

Een nieuw schooljaar start. Een heleboel kinderen gaan naar school, de ene al wat enthousiaster dan de andere... In dit boek valt veel te ontdekken! Op elke pagina is een ander personage aan het woord en staan er woordrijtjes van dingen die je kan opzoeken in de tekeningen. Een boek vol afwisseling, om voor te lezen, zelf te lezen, raad- en zoekspelletjes bij te doen...

Storycards. Prepositions / Duggleby; Duggleby. - Oxon: Speechmark Publishing Ltd., 2003.. - (Colorcards). - ISBN: 0-86388-353-2

Vindplaats Antwerpen: TAAL 5.2 stor | Vindplaats Turnhout: TAAL 5.2 stor

Deze doos bevat 48 kaarten. Vier verhaaltjes worden verteld aan de hand van 12 gekleurde kaarten en 4 vingerpoppies die de hoofdfiguren voorstellen. Op de achterzijde van elke kaart staat een tekening die kan gefotocopieerd worden en later

door de kinderen ingekleurd. De verhaaltjes in deze doos zijn hoofdzakelijk bedoeld om de voorzetsels aan te brengen en in te oefenen. De tekst van de verhaaltjes en suggesties om met de kaarten te werken vindt men in het bijhorende boekje.

Tovermaan: ... mijn Tovermaan is groen! / [s.n.]. - Konstanz: Trialogo, 2014. - handleiding (in 17 talen), 24 beeldkaarten, 37 kleine ronde sterren, toverstaf. - (Taalbevorderend speelplezier).

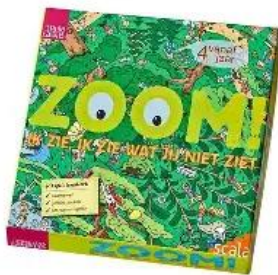
Vindplaats Antwerpen: TAAL 5.4 tove ; TAAL 5.4 taal

Met dit spel kan je de woordenschat van kinderen uitbreiden. Het oefent op voorwerpen uit het dagelijks leven. De spelregels zijn vertaald in 17 talen, het spel is daarom geschikt als uitleenspel voor ouders met een andere moedertaal.

TaalVerhaal / Verpoest; Verstraete; Helsen. - AntwerpenApeldoorn: Garant, 2021. - 1 doos (handleiding, 4 prentenboeken). - ISBN: 978-90-441-3794-1
Vindplaats Antwerpen: TAAL 1.11 taal

TaalVerhaal geeft ouders van kinderen met een taalproblematiek een leidraad bij het stimuleren van het taalproces van hun kind. Taalverhaal bestaat uit logopedisch materiaal waarin ouders begeleid worden in het stellen van de juiste vragen bij prentenboeken en hoe zij correct kunnen inspelen op de antwoorden van hun kind. Dit gebeurt aan de hand van de theorie van de Denkstimulerende Gespreksmethodiek. Het pakket bestaat uit een handleiding en twaalf verhaaltjes van elk ongeveer twintig bladzijden, die per drie verhaaltjes gebundeld werden in vier prentenboeken, overeenstemmend met vier abstractieniveaus. De handleiding geeft uitleg over de DMG en beschrijft hoe je te werk kan gaan met het materiaal en hoe je dit kunt aanbrengen bij de ouders. TaalVerhaal richt zich tot alle personen die instaan voor de taalontwikkeling van het kind zoals logopedisten, pedagogen, leerkrachten, ergotherapeuten en thuisbegeleiders.

Zoom: ik zie, ik zie wat jij niet ziet / [s.n.]. - Mechelen: Wolters Plantyn, 2007. - 1 speldoos (3 ronde spelborden, 40 stickers, 4 scorekaarten, 1 zandloper, 1 draaischijf). - (Thuisbasis; 2007: 16). - ISBN: 978-90-301-2541-9. -

Vindplaats Antwerpen: TAAL 5.3 zoom | Vindplaats Turnhout: TAAL 5.3 zoom

Zoek zo snel je kunt zoveel mogelijk voorwerpen en personen die aan de omschrijving op het rad voldoen en duid wat je vindt aan met de stickers van jouw kleur. Er zijn 24 verschillende zoekopdrachten over 6 thema's: in de sneeuw, op het strand, het bos, het heelal, de onderwereld en dieren in Afrika. Dit spel voor kinderen vanaf 4 jaar stimuleert de visuele waarneming, bevordert het gericht zoeken en oefent het samen spelen.

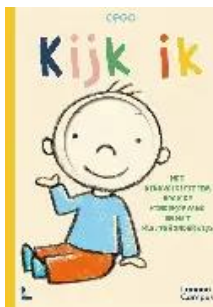
7. Kindvolgsystemen en toetsen

Handreiking bij de Basiswoordenlijst Amsterdamse Kleuters (BAK) / Mulder; Timman; Verhallen. - Amsterdam: ITTA, 2009.

<https://www.onderwijsconsument.nl/wp-content/uploads/handreiking.pdf>

Vindplaats Antwerpen: TAAL 1.11 basi

De Basiswoordenlijst Amsterdamse Kleuters is een praktisch hulpmiddel voor leerkrachten om de woordenschat van leerlingen in de kleuterschool uit te breiden. Op de scholen waar de Basiswoordenlijst wordt gebruikt, zouden alle leerlingen die naar groep drie/eerste leerjaar gaan, minimaal 2000 tot 3000 dezelfde woorden beheersen. Dit bevordert het succesvol leren lezen. Deze unieke Basiswoordenlijst voor kleuters is ontstaan uit een gezamenlijke inzet van scholen en de gemeente Amsterdam om taalachterstanden in het onderwijs tegen te gaan. Het is ontwikkeld door het Instituut voor Taalonderzoek en Taalonderwijs Anderstaligen (ITTA) in opdracht van de Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling van de gemeente Amsterdam. Voor leerkrachten van 2de en 3de kleuterklas zijn placemats gemaakt met de woorden uit de Basiswoordenlijst. Een placemat bestaat uit twee kanten. Op de ene zijde staan 1000 basiswoorden op alfabetische volgorde met 500 extra woorden. Op de andere zijde staan de woorden onder verschillende thema's. Een handreiking helpt de leerkrachten in het praktisch gebruik van de woordenlijst.

Kijk ik : het kindvolgsysteem voor de kinderopvang en het kleuteronderwijs / Deleclercq; Laevers; Bruyckere, De; Voorde, Van de; Berebrouckx, Annemie. - Tielt: LannooCampus, 2023. - 52 p.. - ISBN: 978-94-014-9714-5

Vindplaats Antwerpen: WEL 1.1.1 kijk | Vindplaats Turnhout: WEL 1.1.1 kijk

In dit boek ontdek je wie ik ben, hoe ik me voel, wat ik fijn vind, met wie ik speel en wat ik allemaal kan. 'Kijk ik' is de brug tussen thuis en de opvang of school, het kindvolgsysteem dat met je kind meegroeit. Het is de perfecte leidraad voor een gesprek tussen opvoedpartners over het welbevinden, de betrokkenheid en de ontwikkeling van je kind. Vul samen de opeenvolgende portretten in en creëer een uniek boek vol persoonlijke anekdotes en herinneringen. Iets om voor het leven te koesteren.

Kleuters veilig oversteken : kleutervolgsysteem / Andries. - Destelbergen: -, 2005. - 32 p.. - ISBN: 978-90-5873-058-9. - ISBN: 90-5873-058-1.

Vindplaats Antwerpen: TAAL 1.11 kleu

De herwerkte en genormeerde Signaallijst kan als kleutervolgsysteem gebruikt worden bij kinderen vanaf 2 jaar en 6 maanden tot 6 jaar. Het is een observatie-instrument om het algemeen ontwikkelingsniveau van een kleuter in te schatten. De Signaallijst observeert 12 ontwikkelingsgebieden, gegroepeerd in zeven domeinen: motoriek, visueel-ruimtelijke vaardigheden, auditieve perceptie, spraak en taal, deelhandelingen van het denken, zelfredzaamheid, socialisatie.

Protocol preventie van leesproblemen groep 1 en 2 / Druenen, Van; Scheltinga; Wentink; Verhoeven. - Nijmegen: Expertisecentrum Nederlands, 2017. - 162 p.. - ISBN: 978-90-77529-45-4.

Vindplaats Antwerpen: OND 14 prot

Dit boek biedt handvatten om kleuters die achterblijven in hun taalontwikkeling vroegtijdig te signaleren en effectief en spelenderwijs te begeleiden. Het stimuleren van een optimale taalontwikkeling vraagt om beredeneerd aanbod, waar dit protocol veel concrete aanwijzingen voor geeft. Daarnaast wordt duidelijk wat de rol van preventie, signaleren, volgen en begeleiden is, en hoe de leerkracht dit praktisch kan vormgeven. Door aandacht te

besteden aan alle taaldomeinen bij de kleuters zorgt de leerkracht voor eens sterke basis voor de leesontwikkeling. Dit protocol past in de serie Protocollen leesproblemen en dyslexie die het Expertisecentrum Nederlands de afgelopen jaren heeft ontwikkeld om leesproblemen te voorkomen en aan te pakken.

Toetspakket Beginnende geletterdheid voor groep 1, 2 en 3 / Beenink; Verhagen; Aarnoutse. - Amersfoort: CPS, 2016. - 215 p.. - ISBN: 978-90-6508-597-9.

Vindplaats Antwerpen: TAAL 1.11 toet

Met dit toetsenpakket kunnen leerkrachten van groep 1 (tweede kleuterklas) tot en met 3 (eerste leerjaar) kinderen opsporen die uitvallen op het gebied van beginnende geletterdheid en actie ondernemen om hier iets aan te doen. Zij kunnen zodoende leesproblemen voorkomen, want beginnende geletterdheid is een belangrijke voorwaarde voor een goede leesstart. Naast een handleiding bevat het pakket tien kindvriendelijke toetsen die vanaf april in groep 1 tot en met oktober in groep 3, individueel of in groepjes, kunnen worden afgenomen. De toetsen hebben betrekking op de belangrijkste onderdelen van beginnende geletterdheid: woordenschat, fonologisch bewustzijn, letterkennis, benoemselheid. In deze derde herziene versie zit alles samen in een map.

8. Didactische achtergrondliteratuur

Eerste hulp bij anderstalige nieuwkomers : brochure voor het kleuteronderwijs / Ramaut; Sterckx. - Leuven: Centrum voor Taal en Onderwijs, 2016. - 40 p..

Vindplaats Antwerpen: OND 4 eers ; TAAL 1.1 eers | Vindplaats Turnhout: OND 4 eers

Deze brochure biedt naast achtergrond over taalverwerving ook informatie met didactische tips en links naar materialen om de taalvaardigheid van anderstalige nieuwkomers in de kleuterklas te helpen ontwikkelen.

Boordevol taal : didactiek Nederlands voor het kleuteronderwijs / Schiepers, Mariet; Versteden; Landuyt; Plessers. - Gent: Borgerhoff & Lambrichts, 2024. - 433 p.. - ISBN: 978-94-64987-89-8

Vindplaats Antwerpen: OND 9 boor | Vindplaats Turnhout: OND 9 boor

Boordevol taal is een handboek taaldidactiek voor het kleuteronderwijs, dat het resultaat is van een samenwerking tussen tien docenten van verschillende Vlaamse lerarenopleidingen en het CTO. Dit boek kiest voor boeiend, ambitieus, geïntegreerd en taalkrchtig kleuteronderwijs, en vertrekt daarbij van de rijke belevingswereld van jonge kinderen. Met Boordevol Taal willen de auteurs (toekomstige) kleuterleraren concrete handvatten geven om van alle speel-, leer- én zorgmomenten krachtige taalleermomenten te maken. Vraag je je af hoe je je dagelijkse klaspraktijk kan omtoveren in een praktijk boordevol taalkansen? Dit boek helpt je aan de hand van wetenschappelijke inzichten én praktijkvoorbeelden om dit te verwezenlijken. Deel 1 vertaalt wetenschappelijke inzichten rond taalleren naar zeven didactische principes voor hedendaags, uitdagend en taalkrchtig kleuteronderwijs. Die principes vormen een leidraad doorheen het hele boek. In deel 2 komen ze tot leven aan de hand van inspirerende praktijkverhalen, concrete voorbeelden en praktische handvatten. Je leert hoe je de principes de

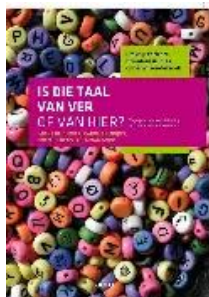
hele dag door kan toepassen. Het boek wil je ondersteunen om kritisch te reflecteren over je eigen aanpak aan de hand van praktische kijkwijzers.

De beste lezers zitten in mijn klas : 12 kenmerken van begrijpend lezen / Houtveen. - Brussel: Politeia, 2021. - 297 p.. - ISBN: 978-2-509-03951-4.

Vindplaats Antwerpen: OND 12 best | Vindplaats Turnhout: OND 12 best

Dit boek brengt wat bekend is uit onderzoek over het tot stand komen van leesbegrip in beeld voor het Vlaamse onderwijs en dit van kleuter naar de eerste graad van het secundair onderwijs. Leraren kunnen een aanzienlijke bijdrage leveren aan de prestaties op het vlak van begrijpend lezen van hun leerlingen. De publicatie biedt zowel theoretische achtergronden als praktische toepassingsmogelijkheden en maakt duidelijk wat begrijpend lezen precies is en welke factoren bijdragen aan het tot stand komen van zowel de onbewuste als bewuste (lees)begripsvorming bij leerlingen.

Is die taal van ver of van hier? Wegwijs in talensensibilisering, van kleuters tot adolescenten / Devlieger; Frijns; Sierens; Gorp, van. - Leuven: Acco, 2012. - 60 p.. - (Praktijkgerichte literatuurstudies onderwijsonderzoek; 2012: 1). - (Praktijkgerichte literatuurstudies onderwijsonderzoek; 2012: 5). - ISBN: 978-90-334-8806-1.

Vindplaats Antwerpen: OND 10 isdi | Vindplaats Turnhout: TAAL 2.12.3 isdi

Elke dag horen, spreken en lezen we verschillende talen en taalvariëteiten. Die meertalige realiteit weerspiegelt zich in onze scholen. Hoe leren we onze leerlingen met die taaldiversiteit omgaan en hoe kunnen we deze positief aanwenden op de klasvloer? Talensensibilisering biedt kansen. Via een internationale praktijkgerichte literatuurstudie en een bevraging van internationale en Vlaamse experts werd onderzocht wat het concept talensensibilisering inhoudt en wat de effecten zijn op leerlingen en leerkrachten. Dit onderzoek leverde een wetenschappelijk rapport op en een wegwijzer voor de Vlaamse onderwijspraktijk. Dit boekje, de wegwijzer, is bedoeld voor leerkrachten, coördinatoren en directies die op hun school talensensibiliserend willen werken of meer inzicht willen krijgen in de sterke en minder sterke kanten van hun aanpak. Een vraag-antwoordmodel biedt een conceptueel kader voor een krachtige toepassing van talensensibilisering in de klas en voor de inpassing in een talenbeleid op school. Handzame tips, inspirerende praktijkvoorbeelden en referenties naar lesmaterialen geven inzicht in de kansen van talensensibilisering.

Taal laten groeien : taaldidactiek voor de kleuterklas / Verkinderen. - Mechelen: Plantyn, 2016. - 350 p.. - ISBN: 978-90-301-5024-4.

Vindplaats Antwerpen: TAAL 1.1 taal | Vindplaats Turnhout: TAAL 1.1 taal

Van kleuters verwachten we heel wat op het vlak van taal: luisteren en spreken, maar ook taalbeschouwing, voorbereidend lezen en schrijven. Welke thuistaal ze ook hebben, ze moeten vlot leren communiceren in het Nederlands. Maar hoe leer je hen dat? Bij jonge kinderen lijkt taal leren van-zelf-sprekend. Het lijkt alsof ze het vanzelf doen, een beetje zoals ze groeien. Ze kunnen het echter niet zonder andere mensen. Ze hebben tuiniers nodig die hen voeden en die de geschikte context creëren om te kunnen groeien. De kleuterklas is te vergelijken met een tuin: geen strak gazon of een ordentelijk perk, maar eerder een weelderige natuurtuin, met verrassende hoekjes, met ruimte voor diversiteit. De hand van de tuinier lijkt onzichtbaar, maar speelt toch een belangrijke rol. Hij kijkt met verwondering en stuurt hier en daar bij. De leraar is de tuinier die zorgt voor een veilige en rijke omgeving, voor extra voedingsstoffen, voor een leidraad als dat nodig is. Dit leerboek wil de (toekomstige) kleuterleraar een

basis meegeven op het vlak van didactiek Nederlands. Die basis begint met doelen en een visie op taalonderwijs, gevolgd door kennis over taalverwerving mét aandacht voor meertaligheid. Na een globale schets van taalstimulering wordt getoond hoe je in de kleuterklas met boeken, poëzie, drama, gesprekken en spelletjes aan de slag kunt. Ook aan beginnende geletterdheid besteedt de auteur de nodige aandacht

Taal leren : van kleuters tot volwassenen / Jaspaert; Frijns. - Leuven: LannooCampus, 2017. - 238 p.. - (Campus handboek; 2017: 1). - ISBN: 978-94-014-4442-2.

Vindplaats Antwerpen: OND 9 taal | Vindplaats Turnhout: OND 9 taal

Hoe leren anderstalige kinderen, jongeren of volwassenen Nederlands? Hoe creëren we een optimale leeromgeving voor taalonderwijs? Kan NT2-onderwijs emancipatie mogelijk maken? Het aantal nieuwkomers in België en Nederland is de laatste jaren fel gestegen.

Van hen wordt verwacht dat ze zo snel mogelijk Nederlands leren. Om dat leerproces vlot te laten verlopen, leren we het best meer over hoe het taalverwervingsproces van kleuters, lagereschoolkinderen, jongeren en volwassenen verloopt. 'Taal leren' maakt duidelijk hoe taalverwerving in elkaar zit, hoe ons beeld van taal en onderwijs het leren van taal beïnvloedt en hoe je taal beter verwerft via interactie in een leeromgeving waarin er (meertalig) geëxperimenteerd mag worden. Dit boek geeft daarbij het woord aan onderzoekers en leraren. Zij analyseren de studies naar taalverwerving, formuleren aanbevelingen voor beleidsmakers en reiken praktijkvoorbeelden en tips aan.

EER INFO?

docatlas@thomasmore.be

<https://thomasmore.be/docatlas>

